

UPPSALA
UNIVERSITET

PROGRAM ARBETSGRUPP 24: KONSTSOCIOLOGI

SESSION 2 TORSDAG 17 MARS 9:00 – 10:30

Tid: 09:00-09.20

Erika Andersson Cederholm, Mikael Bergmash, Malin Espersson
Institutionen för service management och tjänstvetenskap
Lunds universitet
erika.andersson_cederholm@ism.lu.se
mikael.bergmash@ism.lu.se
malin.espersson@ism.lu.se

Gränsdragning och ansvarsförskjutning i dataspelsbranschen

En av de snabbast växande kreativa branscherna i Sverige är dataspelsbranschen. En konsekvens av den snabba tillväxten är att branschen upplever stora utmaningar med sin kompetensförsörjning. I branschen finns därför en risk att arbetsbelastningen blir hög och att rimliga arbetsvillkor frångås. I Nordamerika och Storbritannien där branschen etablerades tidigare än i Sverige har ett antal studier gjorts på spelutvecklarens arbetsvillkor. Studierna pekar på en arbetsintensiv bransch i kombination med otrygga anställningsvillkor, där utvecklarnas kreativitet och egna intressen i dataspel används som argument för långa arbetsdagar och en förväntad hängivenhet åt pågående projekt. Forskningen visar vidare att det finns förväntningar på ett ökat individualiserat ansvar, arbetsintensifiering, otrygga anställningar och förväntningar på de anställdas personligheter. Det finns en normerande föreställning om det "passionerade arbetet", där ideal om kreativ frihet och personlig utveckling legitimerar arbete utan eller med ringa ekonomisk kompensation.

Att belysa dataspelsbranschen har en generell relevans för att förstå dagens arbetsliv, i synnerhet för den kreativa sektorn men också för branscher där normer och strukturer omförhandlas. Analyser av normerande faktorer kring arbetet,

UPPSALA
UNIVERSITET

arbetsvillkoren, och branschen kan visa hur vissa arbetsuppgifter synliggörs eller osynliggörs; hur formella respektive informella strukturer formas och blir styrande; hur balansen mellan arbete och ledighet förstås och förhandlas; hur gränser mellan individualiserat arbete och kollektivt skapande och arbetsgemenskaper dras.

Syftet med föreliggande paper är att fördjupa kunskapen om den svenska dataspelsbranschens arbetsvillkor och arbetskultur. Materialet består av djupintervjuer med spelutvecklare som är verksamma i Sverige. Vi studerar hur det kreativa arbetet värderas av spelutvecklarnas själva, hur kreativt arbete och den kreativa processen beskrivs, samt hur det ställs i relation till förväntningar om ekonomiska förutsättningar och lönsamhet. Med utgångspunkt i Viviana Zelizers begrepp "relational work" analyseras vilka gränsdragningar som markeras eller suddas ut mellan olika värdesfärer – moraliska och ekonomiska. Vi belyser även hur upplevelsen av ansvar för arbetet förhandlas och förflyttas till eller från den anställda själv. Det synliggör den kontextbundna dynamiken kring individualisering av ansvar, illustrerat genom begreppet "ansvarsgörande" eller "responsibilization".

Tid: 09:20-09:40

Magnus Karlsson
Lunds universitet
Sociologiska institutionen
magnus.karlsson@soc.lu.se

*Offentlig konst och den sociala verklighetens estetik –
Reflektioner på Georg Simmel's artikel "On Art Exhibitions"
(1890)*

Georg Simmel's artikel "On Art Exhibition" (1890) är ett intressant bidrag till hur konstutställningar följer sin tids pågående specialisering. Människans ensidighet i det hon gör kompenseras av hennes mångsidighet i det hon konsumerar, menar Simmel, och antyder att konstutställningarnas behov av att pressa in så många upplevelser som möjligt motsvaras av storstadens färgrika och rastlösa liv. Samtidigt visar moderna konstutställningar att ju friare och mer distanserat vårt förhållningssätt är till det individuella konstverket ju mer frigör vi

UPPSALA
UNIVERSITET

oss från att ensidigt och oreflekterat bara imponeras av vissa konstnärers – eller en viss typ av konst – magiska trollspö. Den moderna konstens mångsidiga innehåll höjer mänskligheten till en klarare och nyktrare utsiktspunkt för kritisk granskning, enligt Simmel. Ett konstverks förtjänster kan peka ut felaktigheter – estetiska, moraliska och intellektuella – med ett annat. Och precis som i vardagslivet behöver vi vara medvetna om lapsusar – i skiftet mellan idé och handling – i ett sammanhang för att kunna se dem i andra. Konstens opposition mot tiden är i denna mening en opposition mot jämnstrukna och uniformerande stilideal som annars hotar att kväva kulturens utveckling. Thomas Mann låter en av sina hjältar förkunna: hellre en öken än en trottoar, hellre en vilde än en frisör! Kontroversen kring ett konstverk kan med andra ord ses som ett sundhetstecken. I disharmonin eller konflikten om konstverkets betydelse kan kulturen utvecklas i samma mån som sociala motsättningar kan förstärka relationer mellan människor.

Det som oroar Simmel mer än något annat är emellertid att den moderna erfarenheten av konst kommer att leda till ett hot som kommer överskugga alla dessa fördelar, nämligen; ytlighet och en blasé attityd. När intrycken blir för många, för extrema och provocerande måste människan ta skydd bakom ett mentalt pansar som vänder henne bort från samhällets tröghet och larm. Detta i sin tur leder till att åskådaren får svårt att hantera sådant som väcker känslor. I följande presentation vill jag diskutera den offentliga konstens roll – som både bärare av kulturella värden och som kraft i ett demokratiskt samhälles fria samtal – i ljuset av Simmels både pessimistiska och optimistiska reflektioner om konstens betydelse för ett vitalt och livskraftigt samhälle. I vilken mån bidrar den till vår tids stora frågor och i vilken mån finns det risk för att den bidrar till att hejda oss från att samsas i det gemensamma rummet och därmed från att delta i det offentliga samtalet? Utvecklingen av den offentliga konsten – och konsten i allmänhet – följer sin samtid och dess förändringar, men resulterar kontroverserna kring ett konstverk till sund samhällsutveckling eller till apati – en intresselös betraktelse – och en dröm om det som varit?

Tid: 09:40-10:00

Matilda Torstensson Wulf
Linköpings universitet
IKOS

UPPSALA
UNIVERSITET

matilda.t.wulf@gmail.com

Kreativiteten och kriserna: Motiveringar i ansökningsbrev till Sveriges författarfond från 1950-tal till 2010-tal

Sedan romantiken finns en väletablerad föreställning att stor konst kan komma ur stort lidande, och att personliga kriser kan vara kreativt förlösande. I detta paper tar jag avstamp i ansökningsbrev till Sveriges författarfond för att diskutera hur förhållandet mellan författarrollen och föreställningen om kreativitet och kris har utvecklats sedan fonden startade sin verksamhet 1954.

Hur författarfunktionen värderas – vem den ideala författaren är i ett givet samhälle – bestäms av det som Pierre Bourdieu kallar för en omvänd ekonomi. Han menar att det är någonting utmärkande för de kulturella fälten, till vilka konsten, litteraturen och vetenskapen räknas: sedan dessa fälts uppkomst har de markerats av en sluten värdehierarki (Bourdieu, 2000:137ff). Konstens värde bestäms inom fältet och ökar ju mindre målgruppen är. Smalare konst ses ofta som "finare" än den som tilltalar den stora massan.

Ansökningsbrev till författarfonden är, i form av statliga handlingar, offentliga och det har alltsedan de första bidragen utlystes 1954 funnits standardiserade ansökningsblanketter att tillgå för de sökande. Brevens har trots detta ofta en utpräglat intim karaktär, speciellt de delar av dem som upptas av beskrivningar av författarens levnadssituation. Eftersom många författare söker stipendier så ofta som möjligt utvecklas ibland också en mer eller mindre personlig relation mellan brevens avsändare och de anställda på Författarfonden. I arkivet är semestervykort eller handskrivna brev, inledda med "Kära NN", riktade till anställda på fonden långt ifrån ovanliga.

Trots den personliga tonen finns generella tendenser för hur författarna uttrycker sig, dessa tendenser framträder i relief över tid. I takt med att välfärdssamhället byggs ut med socialförsäkringar, barnomsorg osv. ändras karaktären av de kriser som beskrivs; fattigdom och sjukdom byts till exempel mot tidsbrist. Jag diskuterar hur kriserna ändras över tid och belyser särskilt könsskillnader i författarnas motiveringar.

UPPSALA
UNIVERSITET

SESSION 3 TORSDAG 17 MARS 11:00 – 12:30

Tid: 11:00-11:20

Henrik Fürst
Uppsala University
Department of Sociology
henrik.furst@soc.uu.se

Getting a Book Reviewed in the Newspapers

Fiction book reviews in newspapers have for a long time been considered a major part of literary life. Nevertheless, a general belief in the literary public sphere is that the number of fiction book reviews and the number of words for each review are decreasing, the content of book reviews being less evaluative and more descriptive, and that only certain types of authors, books, and publishing houses receive reviews in the major newspapers. This presentation draws on material about reviews in the major newspaper during the last two decades to attempt to answer some of these questions. In addition, the state of fiction book reviewing in Sweden is illuminated by using interviews with authors and their responses to being reviewed.

Tid: 11:20-11:40

Chris Mathieu, Gökhan Kaya, Marie Sépulchre
Lunds universitet
Sociology
christopher.mathieu@soc.lu.se
marie.sepulchre@soc.lu.se

Access to artistic opportunities for students with functional variations: from compensation to inclusive equality

For arts education to be fully democratic it must encompass all, and offer a full range of artistic opportunities to all. This is not currently the case for students with functional variations. This deprives many of the opportunity to develop artistic expressive abilities, artistic languages, and conceptual approaches, and exposure to the sublime. Restricted access to the arts varies dependent upon the nature of the functional variation and ranges from less access to all arts offerings to less access to

UPPSALA
UNIVERSITET

some, with compensating enriched or “over-access” to others. Even in cases of overcompensation, the matter of choice and an opportunity to acquire a wide arts competence and appreciation arises. Addressing this problem is not just a matter of equality, recognition, and rights regarding access to the arts, it is also an opportunity to rethink and recast fundamental elements of arts practice and education. As disability is a socially produced effect of intentionally or unintentionally constructing or allowing barriers to persist that exclude persons with functional variations, the investigation and dismantling of exclusionary barriers and practices afford an opportunity to reimagine and reformulate art forms, arts practices, arts presentation, arts education and arts consumption.

We start from empirical findings from an analysis of the 2016 public health population-survey of children in grades 6, 9, and 11 in Skåne showing that children with different physical and psycho-social behavioural functional variations had differential access to arts activities in school. All had less access to some activities than their peers without functional variations, and all were afforded greater access at least one form of cultural or artistic expression or consumption activity than their peers, with the exception of children with attention diagnoses – ADD/ADHD. The findings show that for children in most functional variation categories there are cultural or artistic activities that are deemed appropriate for them and that they are streamed or encouraged to participate in or granted greater access to among the array of offerings available to schoolchildren. Their overrepresentation in some activities can be seen as a form of stimulation and compensation for not being able to participate in the full array of activities. However, children with attention-diagnoses are granted less access to artistic and cultural activities across the board, without a single activity form to compensate for their lower access levels to other activities. This indicates that none of the current cultural offerings are adapted to children with attention diagnoses. Making this situation more significant is the fact that this group is increasing in the school-aged population in several countries. As the right to artistic and cultural expression is a democratic and human right, the discriminatory effect found in this study needs to be addressed by policy-makers and school-authorities. One means of doing so is developing the universal design tenets within arts education, which both addresses the issue of restricted access, but also allows for the expansion and

UPPSALA
UNIVERSITET

reimagining of arts education and practice along the logic inherent in the arts – i.e. of producing alternative perceptions, conceptions, visions, relationships, and experiences.

Tid: 11:40-12:00

Natalia Krzyzanowska
Sociology Department
Örebro University
natalia.krzyzanowska@oru.se

*The Social construction of Motherhood in Polish Critical Art:
Discursive Re/Constructions & Re/Negotiations*

In my presentation, I would like to explore how Polish contemporary critical art has mirrored, incepted and accelerated the critical stance towards traditionally understood and socially constructed meanings of motherhood. Assuming that motherhood is a social institution that is “historically, socially, culturally, politically, and, importantly, morally shaped” (Miller 2005:3) as well as acknowledging the tensions between the oppressive potential of motherhood as an institution on the one hand, and the emancipatory power of mothering (Rich 1978) on the other, my presentation argues that the history of post-transformation in Poland as well as the struggle for Polish women's rights before and after 1989 can be presented through the complex prism of motherhood's constructions in Polish critical art. Therein, critical women artists have been particularly outspoken about the tensions related to motherhood and have done so while depicting mothers' complex subjectivity as well as highlighting mothering practices through and within art. The focus of this paper is, therefore, on three generations of Polish women-artists and how their critical-artistic discourse, both before and after 1989, has constructed various ideas, visions and perceptions of motherhood, both from the women-centred and the wider social perspective. In the paper, I present the latest overview of the contemporary critical art landscape in Poland while also pointing to where and how motherhood and mothering practices have been the key objects of artistic critique. I also explore how the critical-artistic voicing of concerns surrounding women's rights can be linked to recent formats of mobilisation for women's rights in Poland, including via “All Poland's Women Strike” (2014-2020).

UPPSALA
UNIVERSITET

Tid: 12:00-12:20

Henrik Fürst, Edvin Sandström, Patrik Aspers
Uppsala University
Department of Sociology
henrik.furst@soc.uu.se

*The Admiration of Presence in Performance Art: An
Ethnographic Study of Art Festivals*

Performance art has originated from the avant-garde tradition and is created between the artists, audience, the work, and the society and generally through bodily co-presence in a shared space. In this talk, a series of ethnographic case studies of performance art festivals are presented to develop the notion of admiration of presence. Few performances become successful and the sign of being successful is the fleeting feeling of presence. The admiration of presence leads performers to take great risks both for their own well-being but also that of the audience. Here it becomes important to study the historical situatedness of performance and the importance of boundary maintenance and transgression.